

پیوند

نیازهای روز

دانش آموزان

با

محتوای

درسی

فرزانه نوراللهی
دبیر فیزیک، یزد

- مهارت محور است و سطح های عملکرد بالاتر را در اجرا و ارزشیابی شامل می شود.
- با توجه به سناریو و نوع فعالیت های انتخاب شده، فضایی شاد و پویا را در کلاس درس اجرا می کند.
- به گفتمان سازی و ایجاد ارتباط مؤثر بین افراد در سطح ها و سنین متفاوت کمک شایانی می کند.

کلیدواژه ها

محتوای درسی، نیازهای دانش آموزان، چالش ها و مسائل دانش آموزان

* طراحی آموزشی با موضوع

«چالش های امروز فرزندان سرزمینمان»

هدف از جنس شایستگی: مخاطبان در گروه های دوفره، در جریان یک سناریوی خلاقانه، همراه با چند فعالیت عملی، افکار و دلایل درونی خود را درباره موضوع پوشش در فضای جامعه مرور می کنند. سپس با جست و جو در آیات الهی، ذهنیت خود را با انتظارهایی که قرآن کریم درباره پوشش و حجاب زن مسلمان دارد، مقایسه می کنند. در نهایت، یافته های خود را در چند عبارت ذیل کار عملی خود می نویسند.

- آیا در چالش ها و مسائلی که با دانش آموزان، به ویژه طیف نوجوان، دارید، به راهکارهای مناسب اندیشیده اید؟
- آیا احساس کرده اید دانش آموزان به ارتباط، گفت و گو و توجه نیاز بسیار دارند؟
- فکر می کنید این احساس نیاز به ارتباط و گفت و گو در چه فضایی باید پاسخ داده شود: فضای مجازی؟ گروه هم سالان؟ خانواده (پدر و مادر)؟ اقوام و خویشان؟ کلاس درس و مدرسه؟
- به نظر شما هر کدام چه سهمی دارد؟
- کدام مرجعیت بالاتری دارد؟
- در کلاس درس چقدر می توانید برای این کار وقت بگذارید؟
- چگونه می توان این نوع خاص از ارتباط را به کلاس درس پیوند زد؟
- در این صفحه که با عنوان طراحی آموزشی، راهبردهای آموزشی مناسب را بر اساس الگوی سه ضلعی دکتر امانی ارائه می دادیم، تلاش کرده ایم این نقش را پررنگ تر کنیم. ضمن پاسخ گویی به سؤال های ابتدای نوشته، نمونه ای از طراحی های آموزشی را طرح می کنیم که در کارگاه های معلمان اجرا کرده ایم و در بهبود عملکرد معلم در کلاس درس و ارتباط و وسیع تر و مؤثرتر او با دانش آموزان کمک کننده و سازنده بوده است.

- طراحی آموزشی حاضر در زمینه پاسخ گویی به سؤال های ابتدایی و نیازهای دانش آموز امروز تدوین و اجرا شده است و ویژگی های آن عبارت اند از:
- بازندگی دانش آموز امروز همسوست و مسئله واقعی اکنون را مطرح می کند (با توجه به اینکه طرح در شهر اردکان اجرا شده، با شرایط اقلیمی آنجا تطبیق دارد).
- کل طرح یک سناریوی واحد دارد که مرحله به مرحله زمان بندی شده است (و می توان آن را جلسه بندی کرد).

سناریو قابلیت انتخاب موضوع های درسی متعدد را دارد.

- مراحل کار دانش آموز را و امی دارد که در گروه خود فعال باشد و به طور جدی مشارکت کند.

سپس بر اساس رنگ و مدل روسری یا شال مخاطبان، ایشان را در گروه‌های دوتفره قرار می‌دهیم (این مدل گروه‌بندی نوعی خلاقیت و جذابیت در پی دارد).

کاربرگ ۱

شال یا روسری که دوستش دارید و با خود آورده‌اید بر سر کنید.

- علت انتخاب این پوشش را بنویسید. طرح رنگش جلالت دارم - روز مادر صبر می‌کنم.
- احساس خود را از به سر کردن این روسری یا شال بیان نمایید.

احساس ساد بودن در دوست داشتنش دارم، برای خاطر آن عزیزم افتم. احساس کنم به این اندازه که من خضواره ام را دوست دارم، آن‌ها هم من را دوست دارند این دوست داشتن حسن با ارزشی است که من را به خود می‌آورد. ما این را سرگشته‌ایم که می‌توانیم دوست باشیم و با هم می‌توانیم احساس خوبی کنیم.

کاربرگ ۲

حسنا دهقانی اردکانی که دانش آموز پایه نهم است، به زودی امتحان‌های خرداد ماه را پشت سر می‌گذارد و به پایان تحصیلات دوره اول متوسطه می‌رسد. او با دوستانش قرار گذاشته بوده به همین مناسبت جشنی ترتیب دهند. هوا به شدت گرم شده است. دوستانش سارینا، مطهره، هستی و نازنین علاقه‌مندند در گروه دوستی خود و به صورت مستقل برای صبحانه خوری به یک رستوران و سپس به یک پارک باصفا بروند و چند ساعتی با هم باشند. مادران مطهره و نازنین با این تصمیم موافق‌اند، اما پدر هستی کاملاً مخالف این روش است و مادران سارینا و حسنا هم در حال بررسی شرایط هستند تا نظر نهایی خود را اعلام کنند.

خود را به جای این دوستان قرار دهید تا شرایط آن‌ها را به خوبی درک کنید. سپس گاهی از نگاه ایشان و گاهی از نگاه والدین ایشان، فعالیت‌ها را انجام دهید:

- بچه‌ها در گروه مجازی خود در حال گپ‌زدن (چت کردن) هستند.
- مطهره می‌نویسد: «ما دیگه به سن و سالی رسیدیم که می‌تونیم برای خودمان تصمیم بگیریم.»
- حسنا می‌نویسد: «آخه هنوز همه ما مان‌ها راضی نشده‌اند.»
- نازنین می‌نویسد: «خب باید راهی برای راضی کردنشان پیدا کنیم.»

در واقع، این بچه‌ها برای داشتن تجربه مستقل تمایل دارند، اما تفاوت افکار، سلیقه‌ها و قوانین خانواده‌هایشان شرایط را برای برنامه‌ریزی در کنار هم بودنشان سخت و دشوار کرده است. با همفکری در گروه خود، پیشنهاد‌های سازنده و مفید گروه را به عنوان همفکر این دوستان ارائه دهید:

-۱
-۲
-۳

با همفکری در گروه خود، پیشنهادات سازنده و مفید گروه را به عنوان همفکر این دوستان، ارائه دهید:

-۱
-۲
-۳
-۴
-۵

ملک‌های ارزشیابی

- تعامل سازنده و هم‌فکری مخاطبان در گروه‌های دوتفره.
- نظرات سازنده و منطقی ذیل هر فعالیت.
- اجرای طرح و مدل واقعی و کاربردی بر آدامک.
- استخراج کامل آیات حجاب.
- جمع‌بندی منطقی و نوشتن شفاف آن‌ها روی برگه.

کاربرگ ۳

شال یا روسری‌ای را که دوستش دارند و با خود آورده‌اند، بر سر کنند.

- علت انتخاب این پوشش را بنویسند.
- احساس خود را از سرکردن این روسری یا شال بیان کنند.
- پس از زمانی که مقرر شده است افراد احساس خود را بنویسند، کسانی که علاقه‌مندند، نوشته‌های خود را می‌خوانند. این کار بخش آغازین فضای بیان احساس و گفت‌وگوست که باید با قوت اجرا شود.

با همکاری در گروه خود، پیشنهادت سازنده و مفید گروه را به عنوان همکار این دوستان ارائه دهید:

- ۱- مستوری را انتخاب کنیم که مناسب والدین از حضور مجرب در این زمینه باشد. محیط کاملاً نازک و راحت (مردانه)
- ۲- مستوری را انتخاب کنیم که مناسب والدین از حضور مجرب در این زمینه باشد. محیط کاملاً نازک و راحت (مردانه)
- ۳- مستوری را انتخاب کنیم که مناسب والدین از حضور مجرب در این زمینه باشد. محیط کاملاً نازک و راحت (مردانه)

در زمان آینه آینه را بپوشانند.

۴- مستوری را انتخاب کنیم که مناسب والدین از حضور مجرب در این زمینه باشد. محیط کاملاً نازک و راحت (مردانه)

۵- مستوری را انتخاب کنیم که مناسب والدین از حضور مجرب در این زمینه باشد. محیط کاملاً نازک و راحت (مردانه)

* کاربرد ۳

بچه‌ها حسنا را نماینده خود تعیین کردند تا با مادرش موضوع را طرح کند و دلایل علاقه مندی گروه را به ایشان بگوید. در عوض، مادر حسنا با خانواده‌های دیگر بچه‌ها ارتباط بگیرد و موافقت ایشان را برای دورهمی دوستانه جلب کند.

مادر حسنا سعی می‌کرد شرایط و روحیه‌شان را درک کند. او با توجه به تمایل دو گروه بچه‌ها و والدین، پیشنهاد یک اردوی خانوادگی و مستقل را داد. او تفریحگاه خانوادگی غربال بیز در نزدیکی مهریز را که چشمه و جوی آب روان دارد و برای تفریح مناسب است پیشنهاد داد و از خانواده‌ها خواهش کرد با برنامه‌ریزی دقیق، در یک بازه زمانی که همه موافق باشند، به این تفریحگاه بروند.

قرار شد هنگام پارک خودروها در توقفگاه تفریحگاه، بچه‌ها وسایل تفریحی و اردویی خود را بردارند، از خانواده‌ها جدا شوند و به قسمتی از آنجا بروند. پس از گذشت زمان معلوم، رأس ساعت مقرر به توقفگاه برگردند. خانواده‌ها هم مکان مناسبی را برای دورهمی انتخاب کنند و پس از پایان زمان اردو، در محل توقفگاه به هم ملحق شوند.

پدر هستی موافقت خود را با این شرایط اعلام کرد و به مادر حسنا پیشنهاد داد با توجه به گرمی هوا و شلوغی فضای تفریحگاه، دختران لباس مناسبی برای این اردو آماده کنند تا این تجربه جدید را در شرایط خوبی سپری کنند. مادران گروه از پیشنهاد پدر هستی استقبال کردند. مادر نازنین با نازنین قرار گذاشت برای تهیه لباس مناسب به خیاطی بروند و یک لباس کامل، زیبا و مناسب اردو برای دخترش سفارش دهند. او یک خیاطی حرفه‌ای برای سفارش لباس سراغ داشت که هر طرح و مدلی را با قیمت مناسب آماده می‌کرد. به نظر شما، با توجه به شرایط این اردو، لباسی که دختران آن‌ها می‌خواهند سفارش دهند، باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟ از هر نظر ویژگی‌های لباس را در گروه خود بررسی کنید و در کار برگتان بنویسید:

به نظر شما، با توجه به شرایطی که این اردو دارد، لباسی که می‌خواهند سفارش دهند، چه ویژگی‌هایی باید داشته باشد؟ از جمیع جهات آن را در گروه خود بررسی نمایید و در کار برگ خود بنویسید:

- ۱- رنگ مناسب
- ۲- جنس پارچه مناسب
- ۳- مدل مناسب
- ۴- طرح مناسب
- ۵- درامنت مناسب

به نظر شما، با توجه به شرایطی که این اردو دارد، لباسی که می‌خواهند سفارش دهند، چه ویژگی‌هایی باید داشته باشد؟ از جمیع جهات آن را در گروه خود بررسی نمایید و در کار برگ خود بنویسید:

- ۱- لباس مناسب
- ۲- مدل مناسب

حال با توجه به گفت‌وگوی با هم‌گروهی خود، طرح پیشنهادی خود را از لباس و پوششی که در نظر گرفته‌اید، برای خیاط بکشید و به مادر نازنین تقدیم کنید. شرایطی که باید در نظر بگیرید تا طرح شما انتخاب شود، عبارت‌اند از:

- از پارچه‌ای متناسب با مدل استفاده کنید.
- برای انتخاب پارچه و خرید آن باید به فروشگاه پول پرداخت کنید. بنابراین هزینه در انتخاب طرح شما تأثیر دارد.
- تناسب طرح و پوشش با مکان اردو را در نظر بگیرید.
- در هر بخش از کار، برای انتخاب و داوری دلایل کافی داشته باشید.
- با توجه به طرحی که می‌کشید، با استفاده از پارچه‌های خریداری‌شده، قیچی و چسب، لباسی ساده به تن آدمک کنید و کاربرد بعدی را کامل کنید. به زمان انجام فعالیت توجه داشته باشید.

* کاربرد ۴

دوستان خوبم سلام! ابتدا در فروشگاه بخرید و پارچه‌های مناسب، طرح خود را انتخاب کنید. سپس با امتیازهایی که دارید، به میزان لازم پارچه بخرید. برای اینکه مدل طراحی شده را بر تن آدمک بپوشانید، ۴۰ دقیقه فرصت دارید.

* کاربرد:

مادر نازنین از مدل و طرح‌های انتخابی بچه‌ها بسیار خوش حال شد و آن‌ها را به بقیه مادران گروه نشان داد تا از راهنمایی‌های ایشان هم کمک بگیرد. حال از نگاه مادران گروه، به صورت شفاف و مستدل، باز خوردی رشد دهنده برای طرح آماده شده بنویسید تا کار مادران در تصمیم‌گیری و انتخاب ساده‌تر شود. در این مرحله گروه‌ها فرصت داشتند کارهای هم را ببینند و با ذکر دلیل، طرح‌هایی را که برای این گردش دوستانه مناسب هستند، ذکر کنند. در نهایت، گروهی که با دلایل کافی و قابل قبول امتیاز بیشتری کسب کرده باشد، انتخاب می‌شود.

عفاف و ارتباط زنان در فضای عمومی را از قرآن کریم استخراج کنند و با توجه به لباسی که دوخته‌اند، تحلیل خود را از آیات الهی، ذیل این مدل‌های لباس بنویسند. بعد با تدبیر در این آیات، اگر یافته جدیدی دارند، بیان کنند. شما این مسیر را طی کنید و یافته‌های خود را در بنویسید:

شما این مسیر را طی کنید و یافته‌های خود را در بنویسید:

۱. سوره نور که می‌گوید: «وَلْيَضْحَكُنَّ هَيْهَاتَ مِنَ الْمَرْءِ حَمِيماً»
 ۲. آیهات پوشش مرد و صورتی که دختران لازم است مناسب است چون هم لباس است و زیاد بلند نیست اما اگر چنان باشد نامی هم بلندتر و هم بلندتر در نظر گرفته شود.

شما این مسیر را طی کنید و یافته‌های خود را در بنویسید:

۱. با توجه به سوره‌های اولاد...
 ۲. سوره احزاب...
 ۳. سوره احزاب...
 ۴. سوره احزاب...

در پایان، پدر هستی با ابراز خرسندی از تعامل بچه‌ها و مادرانشان برای تحقق تصمیم گروهی و علاقه‌مندی‌شان برای بیرون رفتن، گفت: «تمام هدف ما از اینکه در کنار شما هستیم، همدلی و توجه به خواسته‌های منطقی شما و حمایت از افکار و تصمیم‌های شماست تا دچار شکست و آسیب‌های جدی نشوید و ارزش و جایگاه واقعی شما در خانواده و جامعه حفظ شود.»

* نکته‌های پایانی

۱. احساس اکنون خود را از شرکت در این کارگاه بنویسید.
۲. موضوع و چالش مطرح شده را چقدر کاربردی می‌دانید.
۳. آیا سناریوی مطرح شده واقع‌بینانه نوشته شده بود؟ فرصت‌ها و تهدیدهای آن را بیان کنید. اگر بخواهیم آن را برای دانش‌آموزان مدرسه اجرا کنیم، به نظر شما چه تغییراتی باید لحاظ شوند.
۴. یافته‌ها و نکات خاص این کارگاه را با ما به اشتراک بگذارید.
۵. آیا علاقه‌مند هستید در کارگاه‌های مشابه بعدی شرکت کنید؟ دلیل خود را شرح دهید.
۶. به نظر شما این روش در کلاس شما قابل اجراست؟ شرایط لازم برای تحقق آن چیست؟
۷. اگر سخنی به یادگار برایمان بنویسید، ما را خوش حال می‌کند.

۱. احساس کنتم چگونه شد و در نهایت بعد از فعالیت آموزشی و یادگیری در این کارگاه چه احساسی داشتید؟
 ۲. در این کارگاه چه موضوعی را بیشتر دوست داشتید و چرا؟
 ۳. در این کارگاه چه موضوعی را کمتر دوست داشتید و چرا؟
 ۴. در این کارگاه چه موضوعی را بیشتر دوست داشتید و چرا؟
 ۵. در این کارگاه چه موضوعی را کمتر دوست داشتید و چرا؟
 ۶. در این کارگاه چه موضوعی را بیشتر دوست داشتید و چرا؟
 ۷. در این کارگاه چه موضوعی را کمتر دوست داشتید و چرا؟
 ۸. در این کارگاه چه موضوعی را بیشتر دوست داشتید و چرا؟
 ۹. در این کارگاه چه موضوعی را کمتر دوست داشتید و چرا؟
 ۱۰. در این کارگاه چه موضوعی را بیشتر دوست داشتید و چرا؟

البته قرار شد مدل‌هایی که بیشترین امتیاز و تناسب را با اردوی بچه‌ها داشته باشند، برای دوختن به خیاطی داده شوند. مادران حسنا و مظهره نیز از این طرح‌ها بسیار خوششان آمد و از طرح‌های برگزیده استفاده کردند. زمانی که بچه‌ها لباس‌های خود را از خیاطی دریافت کردند و پوشیدند، زیبایی خاصی پیدا کردند. لباس‌ها به تن دختران جلوه خوبی داشت. پدر هستی که مشاور نوجوانان در حوزه آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی در آموزش و پرورش است، بابت دقت نظر و حوصله مادران گروه برای انجام این کار، تشکر ویژه کرد. او پیشنهادی داشت تا دختران فکر نکنند که این تدبیرها و چارچوب‌ها برای آن‌ها محدودیتی ایجاد می‌کند. برای همدلی و ارتباط مؤثرتر، یک روز قبل از رفتن به این گردش دوستانه، خواهش کرد در یک گپ و گفت عصرانه، دور هم جمع شوند و خواهش کرد بچه‌ها به کمک مادرانشان، به آیات الهی و نرم‌افزارهای موجود یا هر امکانی که در گوشی همراه دارند مراجعه کنند، آیات مربوط به پوشش اسلامی و